

©maaseutuverkosto, Lietso Oy

Ympäristösopimus, Maatalousluonnon ja maiseman hoito

Heidi Kotala-Paaluharju

Lapin ELY-keskus

17.3.2025

Maatalousluonnon ja maiseman hoito -sopimus

- **Viisivuotinen sopimus** sopimukseen hyväksytyjen lohkojen **hoitamisesta**.
- Sopimukseen voidaan hyväksyä **perinnebiotoopit ja luonnonlaitumet**, joita hoidetaan laiduntamalla tai niittämällä (+ niittojätteen poiskeruu).
- Hakija hoitaa aluetta ELYssä hyväksytyn **hoitosuunnitelman** mukaisesti.
 - Jossa on kerrottu vuosittaiset toimenpiteet mm. laidunnusajankohta, eläinlaji, eläinmäärä, raivaustoimenpiteet.
- Sopimuskausi alkaa 1.5.2025.
- Hakijana/hoitajana voi olla mm. viljelijä, yhdistys tai yksityinen henkilö.
- Hakijalla tulee olla alueen **hallinta**
 - Omistus, tai
 - Määräaikainen vuokrasopimus koko viisivuotisen sopimuskauden ajalle.

Korvaustasot

Taulukko 1. Lohkojen korvaustasot

Toimenpide	Korvaustaso € / hehtaari / vuosi
Maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu perinnebiotooppi	610
Muut alueet	460

Taulukko 2. Lohkolle tai lohkon osalle voi hakea kerran sopimuskauden aikana korvausta kunnostusraivaukseen, aitaamiseen ja petoaitauksen tekemiseen.

Toimenpide	Korvaustaso € / hehtaari
Kunnostusraivaus	450
Aitaaminen	1500
Petoaitaus	2400

Vuoden 2025 haku

- Voit hakea kokonaan uutta sopimusta.
- Tai jos olet tehnyt ympäristösopimuksen vuonna 2023 tai 2024, voit hakea sopimukseesi uusia lohkoja niin sanottuna **lisäalana**.
- Sopimusta ja lisääloja haetaan Vipupalvelussa peltotukien haun aikaan.
- Lisäalaksi voit hakea lohkoja, jotka täyttävät tänä kesänä **sopimuksen vaatimukset** ja sinulla on niiden **hallinta** (omistus tai määräaikainen vuokrasopimus)
 - Hakemisessa ei ole hehtaarirajoitetta.
- **Lisäalana haetut lohkot ovat mukana sopimuksessa alkuperäisen sopimuskautesi loppuun asti.** Huomioi, että lohkojen pitää olla joko aiemmin palautetussa hoitosuunnitelmassa tai uudessa suunnitelmassa, jonka voit palauttaa Vipu-palvelussa.
- Sopimukseen haetut lohkot käydään ELYstä **katselmoimassa** kahden vuoden kuluessa hakemisesta.

Yksivuotiset kunnostustoimenpiteet

- Voit saada kunnostustoimenpiteen korvausta tietylle lohkolle yhden kerran sopimuskauden aikana.
 - Haku Vipu-palvelussa peltotukien haun aikaan.
 - Kunnostustoimenpide tulee olla kuvattuna lohkoa koskevassa hoitosuunnitelmassa.
 - Toteutus käydään toteamassa ELYstä paikanpäällä tai hakija toimittaa kuvia Vipumobiililla.
- Yksivuotinen **petoaitaamistoimenpide**
 - Voi hakea, vaikka suurpedot eivät olisikaan vielä aiheuttaneet tuhoa laiduntaville eläimille eikä sopimusala kuulu suurpetojen uhan alla olevaan alueeseen.
- Yksivuotinen **aitaamistoimenpide**
 - Uuden aidan rakentaminen sopimusalueen reunoille, ei väliaidat.
- Yksivuotinen **kunnostusraivaustoimenpide**
 - Laidunnusta estävän pajukon/taimikon raivaaminen, ei puuston harvennus.

Sopimuslohkojen kasvit ilmoitettava oikein

Moma-sopimuslohko:

- Lohkolla on puita alle 50 puuta/ha ja lohko täyttää muuten pysyvän nurmen vaatimukset.
- Maankäyttölaji on luonnonlaidun ja –niitty.

Lohkon kasviksi ilmoitetaan:

- Ympäristösopimusala pysyvä nurmi

Moma-sopimuslohko:

- Lohkolla on puita yli 50 puuta/ha, eikä lohko täytä pysyvän nurmen vaatimuksia
- Maankäyttölaji on metsämaa tai muu alue

Lohkon kasviksi ilmoitetaan:

- Ympäristösopimusala puustoinen tai muu ala

Maksut

- Hoitokorvauksen ensimmäisen erän (75%) maksatus alkaa marraskuussa.
- Yksivuotisten toimenpiteiden korvaukset maksetaan kokonaisuudessaan seuraavan vuoden toukokuussa samassa yhteydessä kuin loppuosa hoitokorvauksesta.

Hakemuksen muuttamismahdollisuudet

- Peltotukien haun muutosvaiheen aikaiset mahdollisuudet hakemuksen muuttamiseen **Vipu-palvelussa**:
 - muuttaa kasvia (tuen peruminen, vaihtaa oikea kasvi)
 - perua yksivuotisen kunnostustoimenpiteen poistamalla toimenpiteen rastin kasvulohkotiedoista
 - lisätä yksivuotisen kunnostustoimenpiteen lisäämällä toimenpiteen rastin kasvulohkotietoihin
 - muuttaa kasvulohkon rajoja (vain kunnostusraivaus).
- Muutosvaiheen aikana voi poistaa tai lisätä sopimuslohkoja ilmoittamalla siitä **ELY-keskukseen**.
 - Ei kuitenkaan voi lisätä lisääaloja vuonna 2023 tai 2024 alkaneeseen sopimukseen.

Muutosmahdollisuudet jo tehtyihin sopimuksiin

- Voit siirtää sopimuksen kokonaan tai osittain tilalle, jolla ei ole aiempaa vastaavaa sopimusta. Sopimuksen vastaanottajan pitää hakea siirtoa ennen peltotukien haun alkamista. Siirtoa haetaan ELY-keskuksesta lomakkeella 160.
 - Jos vastaanottavalla tilalla on jo sopimus: vastaanottaja ilmoittaa lohkot lisäaloina ja luopuva tila toimittaa ELYyn lomakkeen 474.
- Jos et voi jatkaa hoitosuunnitelman mukaista hoitoa sopimukseen hyväksytyillä lohkoilla, poista lohko sopimuksesta. Lohkon poistamisesta ei aiheudu takaisinperintää. Ilmoita asiasta ELY-keskukseen vapaamuotoisella ilmoituksella peltotukien haun aikana.
- Jos sopimusalueen hoito on tuottanut tulosta ja ELY-keskuksen Y-vastuualueelta on käyty inventoimassa alue ylempään arvoluokkaan, voit hakea sopimuslohkolle arvoluokan muutosta. Voit hakea arvoluokan korotusta vapaamuotoisesti ELY-keskuksesta peltotukien haun aikana.

Perinnebiotooppi karttataso Vipu-palvelussa

- **Sinisellä** merkillä näkyy valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaaksi inventoidut lohkot.
- **Mustalla** merkillä alueet, jotka on inventoitu, mutta eivät täytä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaan perinnebiotoopin kriteerejä vaan ovat tavallisia perinnebiotooppeja.
- **Harmaalla** merkillä näkyviin lohkoihin tarvitaan ELY:n Y-vastualueen lausunto.
- Tasojen selitykset eivät näy Vipussa.

Miten metsäkatoasetus vaikuttaa ympäristösopimukseen?

- Ympäristösopimusten aloilla tehtävät peruskunnostustoimenpiteet eivät aiheuta metsäkatoa. Tähän ei vaikuta se, onko ala inventoitua vai inventoimatonta. Ympäristösopimukset ovat hoitosuunnitelmiin perustuvia luonnon monimuotoisuutta edistäviä ennallistamistoimia. Sen vuoksi kunnostustoimet voivat jatkua ympäristösopimusten aloilla.

Kiitos!

Heidi Kotala-Paaluharju

Puh. 0295 037 006

Heidi.kotala-paaluharju@ely-keskus.fi

Ymparistosopimukset.lappi@ely-keskus.fi

